

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 336/2000
Αριθμός Πρωτοκόλλου: 743/1999

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'
Συνεδρίαση της 7-6-2000

Σύνθεση

- Πρόεδρος:** Χρήστος Τσεκούρας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Νομικοί Σύμβουλοι:** Θ. Αμπλιανίτης, Γ. Κρόμπας, Α. Τζεφεράκος,
Β. Κοντόλαιμος, Κ. Καποτάς, Ι. Σακελλαρίου.
- Εισηγητής:** Ι. Διονυσόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.
- Αριθμ.Ερωτήματος:** 1062202/4185/Βοο1ο/23-10-1998 Υπ. Οικονομικών,
Διεύθυνσης 10^{ης}, Τμ. Αιγιαλού – Παραλίας.
- Περίληψη Ερωτήματος:** Αν αποτελεί διακοινοτική περιουσία των Ο.Τ.Α. Κυθήρων και Αντικυθήρων η διαχείριση της οποίας ανήκει αποκλειστικά στην «Επιτροπή Εγχώριας Περιουσίας» τόσο ο αιγιαλός, δεδομένου ότι δεν μνημονεύεται ρητά στις διατάξεις του άρθρου 84 παρ. 1 Ν. 1416/84 όσο και τα ακίνητα, που ανήκουν στο Δημόσιο με την μορφή της ιδιωτικής κτήσης.

Επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

ΙΑ1. Με τη συνθήκη των Παρισίων του 1815, η Επτάνησος αναγνωρίσθηκε ως ελεύθερο και ανεξάρτητο κράτος, καλούμενο «Ηνωμένον Κράτος των Ιονίων Νήσων» και περιήλθε υπό την προστασία της Αγγλίας. Το νέο κράτος είχε Γενική Διοίκηση με έδρα την Κέρκυρα και τοπικές κυβερνήσεις σε κάθε νήσο με επικεφαλής «επάρχους» και «επαρχιακά συμβούλια». Δηλαδή κάθε μία νήσος αποτελούσε, κατά κάποιο τρόπο, αυτοτελή μονάδα ομοσπονδιακού κράτους, η δε δημόσια περιουσία ανήκε κατά κυριότητα σε κάθε νήσο (δηλ. το τεκμήριο κυριότητας δεν ήταν, όπως είναι σήμερα, υπέρ του Δημοσίου), διοικουμένη από τους επιτόπιους άρχοντες, με υποχρέωση εισφοράς μέρους από τα αντίστοιχα εισοδήματα

στο Γενικό Ταμείο της Ιονίου Πολιτείας. Η **περιουσία** αυτή κάθε νήσου ονομαζόταν «**επιχώρια**» ή «**εγχώρια**» **περιουσία**. Αυτά προκύπτουν από το «Σύνταγμα του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων» του έτους 1817, με το οποίο είχε παραχωρηθεί στα Ιόνια νησιά πλήρης αυτοδιοίκηση. Το ίδιο συμπέρασμα προκύπτει και από την ΚΣΤ΄ της 11-8-1834 Πράξη της Ε΄ Γερουσίας που εκδόθηκε σε εφαρμογή του Συντάγματος του 1817, που διέκρινε ρητώς την επιχώρια οικονομία κάθε νήσου από τη Γενική Οικονομία του κράτους, καθώρισε τα έσοδα του επιχωρίου ταμείου και αναγνώρισε την κυριότητα της τοπικής διοικήσεως κάθε νήσου επί των μη ιδιωτικών κτημάτων (άρθρα 5,6 και Προσίμιο αυτής), καθώς επίσης και από την όμοια Ι΄ Πράξη της Η΄ Γερουσίας της 14/26-5-1845, η οποία στο άρθρο 1 περιέλαβε ανάλογη ρύθμιση. Το καθεστώς αυτό *διατηρήθηκε* και μετά την ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα (1864), με το νόμο ΡΝ΄/1866 «περί εισαγωγής εν Επτανήσω της εν τω λοιπώ Βασιλείω ισχυούσης νομοθεσίας», ο οποίος (βλ. άρθρα 10-15) διατήρησε και αναγνώρισε ρητώς τις εγχώριες περιουσίες των Ιονίων νήσων και ανέθεσε απλώς τη διοίκησή τους (βλ. άρθρ. 11) σε επιτροπή, μέχρις ότου ιδιαίτερος νόμος για κάθε νήσο ρυθμίσει τη διανομή τους «κατά δήμους». Πράγματι δε, μετά το νόμο αυτό, εκδόθηκαν ιδιαίτεροι νόμοι για τα περισσότερα από τα Ιόνια νησιά με βάση τους οποίους οι εγχώριες περιουσίες αυτών διαλύθηκαν και διανεμήθηκαν κατά δήμους και επαρχίες ανάλογα με τον πληθυσμό τους, χωρίς όμως τα επί μέρους στοιχεία των περιουσιών αυτών να περιέλθουν στο Ελληνικό Δημόσιο. Έτσι για τη Λευκάδα, Ζάκυνθο, Κεφαλληνία και Κέρκυρα, εκδόθηκαν, αντίστοιχα, οι νόμοι ΨΕΣ΄ της 27-12-1878 – ΦΕΚ 2/1879 – ΥΙΓ΄ της 27-5-1871 – ΦΕΚ 24/1871 – ΨΙ΄ της 9-11-1878 – ΦΕΚ 64/1878 και ΑΦΙ΄ της 28-5-1887 – ΦΕΚ 142/1887. Ανάλογος όμως νόμος δεν εκδόθηκε για τα Κύθηρα, όπως και για την Ιθάκη και τους Παξούς, ίσως λόγω της περιορισμένης εκτάσεως της εγχώριας περιουσίας των νήσων αυτών. Επομένως, για τα Κύθηρα, εξακολούθησε υφιστάμενο το παραπάνω νομικό καθεστώς, όπως αυτό διαμορφώθηκε με το Σύνταγμα της Ιονίου Πολιτείας, τις προαναφερθείσες πράξεις της Ε΄ Γερουσίας του 1834 και της Η΄ Γερουσίας του 1845 και αναγνωρίσθηκε και διατηρήθηκε, στη συνέχεια, με το ν. ΡΝ΄/1866. Έτσι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν **οι Σόντης – Γεωργιάδης στη γνωμοδότησή τους της 14-12-70** (σχετικής με τον ιδιοκτησιακό φορέα των μη ιδιωτικών δασωδών εκτάσεων των Κυθέρων), αποτελεί, η νήσος Κύθηρα, «μίαν των ελαχίστων περιπτώσεων, ένθα διατηρείται αναλλοίωτον το ιδιοκτησιακόν καθεστώς της πάλαι ποτέ Ιονίου Πολιτείας». Η άποψη αυτή ενισχύεται, κατά τρόπο σαφή και κατηγορηματικό, από το γεγονός ότι μεταγενέστεροι του ν. ΡΝ΄/1866 νόμοι, ερρύθμισαν *ειδικώς* τα της διαχειρίσεως της εγχώριας περιουσίας της νήσου Κυθέρων. Είναι ο ν. 2355/1920, που ανέθεσε τη διαχείριση της εγχώριας περιουσίας Κυθέρων σε επιτροπή με έδρα τα Κύθηρα, Πρόεδρο τον Ειρηνοδίκη Κυθέρων ή το νόμιμο αναπληρωτή του και μέλη 4 λαϊκούς, καταγόμενους ανά 2 από κάθε ένα των πρώην δήμων Κυθηρίων και Ποταμίων και εκλεγόμενους σύμφωνα με ορισμένη διαδικασία, το ν.δ. 617/41, το οποίο ανέθεσε τη διαχείριση της ίδιας περιουσίας σε 8μελή Επιτροπή με πρόεδρο το Μητροπολίτη Γυθείου, Οιτύλων και Κυθέρων και μέλη 7 λαϊκούς στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και ο Ειρηνοδίκης, ο Γυμνασιάρχης και ο Οικον. Έφορος Κυθέρων και ο ν. 514/1943, που, με το

άρθρο 15, επανέφερε σε ισχύ το ν. 2355/20, με τη διαφορά, ότι την προεδρία της επιτροπής διαχείρισεως ανέθεσε στο Μητροπολίτη Κυθήρων, και κατήργησε το ν.δ. 617/41. Όλοι όμως οι νόμοι αυτοί, σε τίποτε δεν αλλοίωσαν το «ιδιοκτησιακό καθεστώς» της εγχώριας περιουσίας των Κυθήρων, περιορίστηκαν δε απλώς στο να ρυθμίζουν, κάθε φορά, θέματα σχετικά με τη διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας αυτής, το ιδιοκτησιακό καθεστώς της οποίας θεωρούσαν δεδομένο. (βλ. **εισήγηση Συμβούλου ΣτΕ Γ. Κουβελάκη**, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1956/1986 απόφαση του ΣτΕ, η οποία ασχολήθηκε με την συνταγματικότητα του Ν. 1416/84 σε σχέση με την τροποποίηση δι' αυτού του Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος, ΝοΒ 1987, σελ. 419-426). Ο Άρειος Πάγος (απόφαση 61/1897 Τμ. Α' Θ' Θ' 228) συνήγαγε το συμπέρασμα ότι η μη ιδιωτική κτήση την οποία καθόρισε η Γ' Πράξη της Η' Γερουσίας του 1845 στο άρθρο 1 ανήκει στην εγχώρια περιουσία κάθε νήσου (βλ. και γνωμοδότηση ΝΣΚ 197/67 – φύλλο 30) διότι στα Ιόνια νησιά, όπως αναφέρθηκε ήδη, και προκύπτει άλλωστε από τη σχετική νομοθεσία που προπαρατέθηκε, το τεκμήριο κυριότητας λειτουργούσε υπέρ της επιχώριας περιουσίας των νήσων αυτών.

2. Το Κράτος ήταν δυνατόν ν' αποκτήσει κυριότητα επί της επιχώριας περιουσίας βάσει των διατάξεων του Ιονίου Κώδικος (βλ. 1) ΑΠ 477/904 Θ. 1905-1908 σελ. 309, η οποία εδέχθη «ούτε κατά τον υπ' αριθ. 27 της 22 Απριλίου 1825 Νόμον του Β' Ιονίου Κοινοβουλίου, ούτε κατά τα υπ' αριθ. 10 της 14 Μαΐου 1845 Νόμου του Η' Ιονίου Κοινοβουλίου απεκλείσθη το Δημόσιον του δικαιώματος του ν' αποκτήσει κυριότητα επί κτήματος της επιχωρίου περιουσίας της νήσου Λευκάδος ή άλλης απαλλοτριωτής δια της κατά την προηγηθείσαν αιτιολογίαν μακράς κτητικής παραγραφής, ούτε εκυρύχθη η τυχόν προ των νόμων αυτών αρξαμένη διακατοχή, ως εξακολουθούσα έκτοτε ουχί διανοία κυρίου, αλλ' επ' ονόματι της εγχωρίου περιουσίας της νήσου, ένθα κείται το κτήμα. Ουδαμώς άρα εκωλύετο το Δημόσιον ν' αποκτήσει δια παραγραφής το επίδικον, και αν υποτεθή ότι αρχικώς ανήκεν εις την επιχώριον περιουσίαν Λευκάδος». 2) **Ε. Τσουλούφης, «Η "επιχώρια" περιουσία στις νήσους του Ιονίου εις Ελ. Δ/νη 1996. σελ. 1468 σημ. 42).**

3. Το Σύνταγμα του έτους 1817 της Ιονίου Πολιτείας καθιέρωσε το μεν Γενικήν Κυβέρνησιν διαχειριζομένην τον γενικόν θησαυρόν του Κράτους, αποτελούμενον εκ του θησαυρού εκάστης νήσου και τα κτήματα, άτινα εχρησίμευον προς την γενικήν του Κράτους υπηρεσίαν, το δε εγχώριον εκάστης νήσου διοίκησιν, ενασκουμένην υπό των εγχωρίων συμβουλίων, εις ά υπό την άμεσον της Γενικής Κυβερνήσεως επιτήρησιν ανετέθη και η διαχείρισις της εγχωρίου εκάστης νήσου περιουσίας, την οποίαν καθώρισε και εχώρισε της δημοσίας ο Νόμος ιδίως 10^ος του 8^{ου} Κοινοβουλίου. Εκ τούτων αναγκαίως έπεται ότι ουχί άπασα η εν εκάστη νήσω μη ιδιωτική κτήσις ανήκει εις την εγχώριον περιουσίαν, αλλά μόνον εκείνη, ήν οι νόμοι και ιδίως ο Νόμος 10^ος του 8^{ου} Κοινοβουλίου καθώρισε, πάσα δε η λοιπή ανήκεν εις το Κράτος υπό της Γενικής Κυβερνήσεως διαχειριζόμενη. (βλ. Α.Π. 61/1898 Θ. 1898-1899 σελ. 228) Στην Επτάνησο, και αντίθετα με ότι ίσχυσε στην υπόλοιπη Ελλάδα, υφίστατο διάκριση της «επιχώριας» περιουσίας, τόσο από την ιδιωτική όσο και από την κρατική περιουσία. **Συνεπώς, και στα πλαίσια του επτανησιακού καθεστώτος, όλα τα μη ιδιωτικά κτήματα δεν ανήκαν στην ιδιοκτησία του Ιονίου Κράτους, ώστε το ελληνικό**

δημόσιο ν' αποκτήσει δικαιώματα μετά την ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα. (βλ. Ε. Τσουλούφης έα).

4. Δημόσια κτήματα και δη δημόσια δάση, ως ιδιοκτησία του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων δεν υπήρχαν ούτε προβλέποντο από το προαναφερθέν Σύνταγμα, ώστε να περιέλθουν κατά διαδοχή, μετά την Ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα το έτος 1864, στο Ελληνικό Κράτος, όπως είχε συμβεί προηγουμένως επί της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου, δυνάμει των από 6^{ης} Ιουνίου και 7^{ης} Ιουλίου 1830 πρωτοκόλλων του Λονδίνου και της από 9^{ης} Ιουλίου 1832 συνθήκης της Κωνσταντινουπόλεως. (βλ. ΝΣΚ ολ. 328/96 και ΑΠ 340/85 Ελ.Δ/νη 1985. 862). Στα Επτάνησα (και τα Κύθηρα και Αντικύθηρα) δεν ισχύει το τεκμήριο κυριότητας υπέρ του Δημοσίου επί των ευρισκομένων σ' αυτά δασών και δασικών ή χορτολιβαδικών εκτάσεων, έπεται ότι το Δημόσιο πρέπει να διαχειρίζεται ως δημόσια μόνον τα δάση και τις δασικές και χορτολιβαδικές εκτάσεις για τις οποίες έχει νομίμους τίτλους κυριότητας κατά τους προβλεπομένους τρόπους είτε από τον Ιόνιο Αστικό Κώδικα, είτε μετά τις 23-2-1946 από τον Αστικό Κώδικα, είτε από τυχόν άλλον ειδικό νόμο. (βλ. ΝΣΚ 721/91).

5.α) Ο βάσει του άρθρ. 8 του Τμ. Τρίτου του Κεφ. 6^{ου} του Συντάγματος της Ιονίου Πολιτείας του έτους 1817 (Γ.Κωδ. Α/110) εκδοθείς και ισχύσας από του Μαΐου 1841 Πολιτικός Κώδιξ του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων ορίζει στο άρθρο 423 ότι: «Όλαι αι εις βάρος του Δημοσίου οδοί, οι ποταμοί, οι χείμαρροι, και αι όχθαι, αν δεν ανήκωσιν εις τους ιδιώτας, ή δεν απηλλοτριώθησαν εις αυτούς νομίμως, οι τόποι, όσους αφήνει η θάλασσα αποσυρομένη, οι λιμένες, οι κόλποι, οι αιγιαλοί, και εν γένει ύλυ εκείνα τα μέρη της επικρατείας, τα οποία δεν δύνανται να γενώσιν ιδιοκτησία ιδιωτική, θεωρούνται ως ανήκοντα εις το Δημόσιον. Ειδικώτερα το άρθρο 8 του 6^{ου} κεφαλαίου Τμ. Τρίτου του ως άνω Συντάγματος της Ιονίου Πολιτείας ορίζει ότι «... παν δε ό,τι θεσπισθή προς οριστικόν οργανισμόν των δικαστηρίων και προς σύνταξιν του πολιτικού τε και ποινικού κώδικος και της δικονομίας προ πάντων υποβληθήσεται (ώσπερ αυτό το Σύνταγμα) τω Μεγαλειοτάτω προστάτη βασιλεί, υφ' ου επικυρούμενον θεωρηθήσεται κατά πάντα ως συναποτελούν μέρος αυτού του Ιονίου Συντάγματος».

β) Τα κοινόχρηστα πράγματα αποτελούν περιουσία του Δημοσίου κατά την Ενετική αστική νομοθεσία των «STATUTA» και την ισχύσασα στην Κέρκυρα μετέπειτα και μέχρι σήμερα νομοθεσία (Ιόνιος Κώδιξ νόμος της 21-6/10-7-1837 περί διακρίσεως κτημάτων, Αστ. Κώδιξ). Σύμφωνα δε με τη γενική διάταξη της Ενετικής Συγκλήτου της 29 Σεπτ. 1655 «αι εν γένει πωλήσεις, μισθώσεις, ανταλλαγαι και απαλλοτριώσεις, ως και αι οιοδήποτε είδους συμβάσεις αι αφορώσαι κοινόχρηστα πράγματα, τα οποία είναι περιουσία του Δημοσίου, είναι άκυροι και ανύπαρκτοι» (βλ. άνω αναφορά δικηγόρου Δημοσίου Κερκύρας Σ. Βανδώρου όπου και παραπομπή στο φυλ. 333 της συλλογής υπό τον τίτλο «NOVISSIMUM STATORUM AT VENETARUM LEGEM VOLUMEN». (βλ. Ατομική Γνωμοδότηση Ε. Κουρτικάκη υπ' αριθμ. 4594/11-6-82). Κατά δε τον τότε, ήτοι 1799, κρατούντα εν Επτανήσω ενετικών νόμον, τα θαλάσσια ύδατα ήσαν πράγματα κοινά τοις πάσι (όρα Meterro: Digionario del dirritto comune et veneto Τόμ. α' εν λέξει Cose σελ. 520 έκδ. Β' και Α. Zuanelli Corcordanza del

Alipito comune col veneto τόμ. Α' βιβλ. Β' τίτλ. α' παρ. 4 σελ. 8) ανεπίδεκτα απαλλοτριώσεως και ιδιωτικής κτήσεως καθ' οιονδήποτε τρόπον, είτε δια συμβάσεως είτε δια χρησικτησίας ή δουλείας, είτε και δια της εξ αμνημονεύτων χρόνων διακατοχής, καθ' ην έννοιαν παρεδέξατο ο τε τω 1841 ισχύσας Ιόνιος Κώδηξ εν άρθρ. 423 και ο τω 1866 εισαχθείς εις τας Ιονίους νήσους περί διακρίσεως κτημάτων νόμος της 21 Ιουνίου 1837 εν άρθρ. 15, αμφότεροι δημοσίας τάξεως, **κηρύσσοντες τους αιγιαλούς δημόσια κτήματα, εκτός συναλλαγής κείμενα και απολύτως αναπαλλοτρίωτα (extra commercium). (βλ. ΑΠ 538/1904 Θ. 1904.466).**

6. Στο άρθρο 967 ΑΚ ορίζεται ότι: «Πράγματα κοινής χρήσεως είναι ιδίως τα νερά με ελεύθερη και αέναη ροή, οι δρόμοι, οι πλατείες, **οι γιαλοί**, τα λιμάνια και οι όρμοι, οι όχθες πλευσίμων ποταμών, οι μεγάλες λίμνες και οι όχθες τους» και στο άρθρο 968 ότι «τα κοινόχρηστα πράγματα, εφόσον δεν ανήκουν σε δήμο ή Κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά ανήκουν στο Δημόσιο».

Β1. Στον Ν. 1416/84 «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ενίσχυση της αποκέντρωσης και την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» ορίζεται στο άρθρο 84 ότι «1. Η «εγχώρια περιουσία των νήσων Κυθήρων και Αντικυθήρων» αποτελεί διακοινοτική περιουσία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των Κυθήρων και Αντικυθήρων. Η περιουσία αυτή περιλαμβάνει:

α) Όλες τις εκτάσεις των νησιών είτε είναι κοινόχρηστες δασικές ή χορτολιβαδικές είτε αγροτικά ή αστικά ή άλλης κατηγορίας ακίνητα, που δεν ανήκουν σε ιδιώτες ή βάσει νόμιμων τίτλων κτήσης κυριότητας στο δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου ή σε κατ' ιδίαν κοινότητες.

β) Την κινητή και ακίνητη περιουσία των ιερών προσκυνημάτων της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας, της Αγίας Μονής και του Αγίου Ιωάννου του «εν κρημνώ» και των ανηκόντων σ' αυτά παρεκκλησίων και

γ) Τις νησίδες που βρίσκονται γύρω από τα Κύθηρα.

2. Η διαχείριση της περιουσίας της προηγούμενης παραγράφου ανήκει αποκλειστικά στην «Επιτροπή Εγχώριας Περιουσίας», που αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με έδρα την Κοινότητα Κυθήρων και υπόκειται στην εποπτεία του κράτους, που υπόκεινται και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης του νησιού.

Με π.δ/γμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, η διαχείριση της παραπάνω περιουσίας μπορεί να ανατεθεί σε αναπτυξιακό σύνδεσμο των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των Κυθήρων και των Αντικυθήρων...»

Στην αιτιολογική έκθεση του ως άνω Ν. 1416/84 αναφέρεται ότι :

«2. Με τη συνθήκη της Βιέννης του 1815 και στη συνέχεια με το πατροπαράδοτο δίκαιο στα Ιόνια νησιά, τα μη ιδιωτικά ακίνητα που ονομάζονταν «επιχώριος» ή «εγχώριος περιουσία» ανήκαν στη διοίκηση κάθε νησιού και όχι στην κυριότητα του κεντρικού κράτους. Το ιδιοκτησιακό αυτό καθεστώς διατηρήθηκε και μετά την ένωση της Επτανήσου με το ν. ΡΝ/1866 «περί εισαγωγής εν Επτανήσω της εν τω λοιπώ Βασιλείω ισχυούσης Νομοθεσίας», άρθρα 10-15.

Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου, η «επιχώριος περιουσία» αποτέλεσε «εξ αδιαιρέτου» ιδιοκτησία των τότε οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των δήμων, κάθε νησιού. Συγχρόνως, η αποκλειστική διαχείριση αυτής της περιουσίας ανατέθηκε σε επιτροπή αντιπροσώπων των δήμων, η οποία διενεμε τα έσοδα στους δήμους (και αργότερα στις κοινότητες). Αργότερα, οι «εγχώριες περιουσίες» των μεγαλύτερων νησιών, κατά το σημαντικότερο μέρος τους, διανεμήθηκε στους δήμους κάθε νησιού με ειδικούς νόμους (όπως π.χ. ο ΥΤΓ/1971 για τη Ζάκυνθο, ο ν. ΥΣΙΤ/1879 για τη Λευκάδα, οι ν. ΑΦΙ/1887 για την Κέρκυρα κ.α.).

Στα μικρότερα νησιά, όπως στα Κύθηρα, στους Παξούς και στην Ιθάκη, δεν έγινε μέχρι σήμερα διανομή των μη ιδιωτικών ακινήτων στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά παρέμεινε ως διακοινοτική περιουσία.

Στους Παξούς, όμως, και στην Ιθάκη ο θεσμός της Επιτροπής Εγχωρίου Περιουσίας έχει ατονήσει γιατί δεν υπάρχουν βοσκήσιμοι τόποι. Αυτό δεν συνέβη στα Κύθηρα, όπου εξακολουθεί να υπάρχει η «Επιτροπή Εγχωρίου Περιουσίας», η οποία διαχειρίζεται τη διακοινοτική περιουσία, για λογαριασμό των κοινοτήτων του νησιού.

Η σύνθεση αυτής της Επιτροπής και οι διαχειριστικές της εξουσίες ρυθμίστηκαν μεταγενέστερα με τους ν. 2355/1920 και 514/1943 (άρθρο 15). Ο τρόπος της διαχείρισης και η σύνθεση της επιτροπής δεν είναι ο ενδεδειγμένος γιατί δημιουργεί μεγάλα εμπόδια στην αξιοποίηση και την εκμετάλλευση της περιουσίας υπέρ των κοινοτήτων και κυρίως γιατί εμποδίζει την καταγραφή κτηματολόγηση και προστασία της.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της προϋποθήκης, χωρίς να μεταβάλλεται το ισχύον διοικησιακό καθεστώς, διασαφηνίζεται και εκσυγχρονίζεται σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα της τοπικής αυτοδιοίκησης, η διαχείριση της διακοινοτικής περιουσίας της νήσου Κυθήρων».

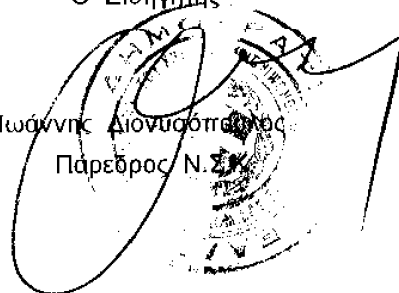
3. Ήδη με το Π.Δ. 272/85 (ΦΕΚ Α 101/28-5-1985) προβλέπεται η «Οργάνωση και Αρμοδιότητες του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Επιτροπή Εγχωρίας Περιουσίας».

II. Από τ' ανωτέρω εκτιθέμενα προκύπτει ότι 1) ο αιγιαλός στα Κύθηρα και Αντικύθηρα ήτο ανέκαθεν κοινόχρηστο δημόσιο κτήμα ανήκον κατά το άρθρο 423 του Ιονίου Πολιτικού Κώδικος και άρθρα 967-968 Α.Κ. στο Δημόσιο και όχι στην «Επιχώριο» περιουσία των ως άνω νήσων. 2) οι παλαιοί αιγιαλοί στα Κύθηρα και Αντικύθηρα (οι τόποι, όσους αφήνει η θάλασσα αποσυρομένη) ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου βάσει του άρθρου 423 του Ιονίου Πολιτικού Κώδικα και την ειδική διάταξη του αρθρ. 2 ΑΝ 2344/40 και όχι στην «Επιχώριο» Περιουσία των ανωτέρω νήσων. Επίσης στην ιδιωτική κτήση του Δημοσίου στα Κύθηρα και Αντικύθηρα ανήκουν και όλα εκείνα τα κτήματα, τα οποία έχουν περιέλθει στο Δημόσιο δυνάμει νομίμου τίτλου κτήσης κυριότητας κατά τους προβλεπομένους τρόπους κυριότητας είτε κατά τον Ιόνιο Πολιτικό Κώδικα είτε τον Αστικό Κώδικα είτε βάσει άλλου ειδικού νόμου (π.χ. Εξ αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, τα εγκαταλειμμένα από τους ιδιοκτήτες τους κατ' άρθρο 34 ΑΝ 1539/38).

IV. Επομένως στο τεθέν ερώτημα, προσήκει η ανωτέρω δεδομένη απάντηση.

Ο Εισηγητής

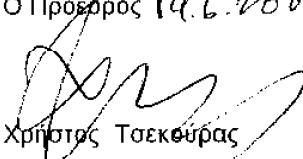
Ιωάννης Διονυσόπουλος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε

Αθήνα

Ο Πρόεδρος 14.6.2020

Χρήστος Τσακούρας
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.